

- Sagu-ağıt-mersiye konu yönüyle ortaktır. Mersiye ölçü yönünden farklıdır.
- Koşuk, sagu ve destan İslamiyet öncesi dönemde, dörtlükler biçiminde, hece ölçüsüyle ve genellikle yarım uyak kullanılarak söylenmiştir.
- Yapay destanlar, doğal destan sürecinden geçmeyen yazarı bilinen destanlardır.
- Orhun (Göktürk) Yazıtları 8.yy. da Orhun Irmağı kıyısında dikilen, yazılı edebiyatımızın ilk ürünleridir.
- Kutadgu Bilig, siyasetname olup, Yusuf Has Hacib tarafından yazılan, didaktik özellikler taşıyan alegorik bir eserdir.
- Atabetü'l-Hakayık (Edip Ahmet), Divan-ı Hikmet (Ahmet Yesevi) tasavvuff eserlerdir.
- Dede Korkut Hikâyeleri, Oğuzların savaşlarını anlatan, destan devrinden halk hikâyeciliğine geçişin ürünü olan, on iki hikâyeden oluşan anonim ürünlerdir.
- Mevlana, Yunus Emre, Hacı Bektaş-ı Veli 13.yy. da yaşayıp insanlık sevgisini anlatan tasavvufçulardır.
- Risaletü'n-Nushiye (Yunus Emre), Divan-ı Kebir (Mevlana), Makalat (Hacı Bektaş-ı Veli) tasavvufu anlatan eserlerdir.
- İlahi (nefes-deme), şathiye, nutuk, devriye tasavvuf şiirinin dörtlükle oluşan türleridir.
- Koşma, semai, varsağı, destan âşık edebiyatı ürünleridir. Dörtlüklerle ve hece ölçüsüyle yazılırlar. Koşma, işlediği konulara göre koçaklama, güzelleme, taşlama, ağıt dörde ayrılır.
- Kaygusuz Abdal ve Pir Sultan Abdal tasavvufu farklı yorumlayan kişilerdir.
- Karacaođlan, Emrah, Âşık Veysel güzelleme; Daldolođlu, Korođlu koçaklama türünde eserler vermişlerdir.
- Seyranî (kişisel), Dertli (toplumsal) taşlama örnekleri vermişlerdir.
- Mani, "aaxa" uyak düzeninde, 7'li hece ölçüsü ve tek dörtlük oluşu nedeniyle anonim edebiyatın en yaygın nazım biçimidir. Divan şiirindeki rubai ve tuyuğla ortak özelliklere sahiptir.
- Olađanüstülük, kahramanlarının soylu kişilerinden oluşması, abartılı anlatım destanla masalın ortak özellikleridir. Destan milli, masal çoğunlukla evrenselidir. Destan konusunu tarihi bir gerçekten alır, masal tamamıyla hayal ürünüdür.
- Gazel 5-15, kaside 33-99 beyit ve "aa xa xa xa" uyak düzeniyle, mesnevi ise beyit sayısında sınırlama olmaksızın "aa bb cc dd" uyak düzeniyle yazılır.
- Şarkı ve tuyuğ Türk edebiyatına özgü nazım şekilleridir.
- Rubai, tuyuğ, murabba dörtlüklerle oluşturulan divan şiiri nazım türleridir.
- Felsefî ve dinî konuların işlendiği "terkib-i bend"de vasıta beyiti devamlı değişir. "Terci-i bend"de vasıta beyiti aynı kalır.
- Gazel ve kasidede ilk beyite matla, son beyite makta, şairin adının geçtiği beyite mahlas beyiti veya taç beyit denir.
- Dize sonlarındaki uyaktan başka şiirin ortasında da uyak bulunursa buna musammat gazel veya musammat kaside denir.
- Münacat, naat, hiciv divan şiirinde şiirin konularına göre aldığı isimlerdir.

- Divan edebiyatında şairler hakkında bilgi veren eserlere tezkire, halk edebiyatında cönk adı verilir.
- Mecalisi'n-Nafais (Ali Şir Nevai) ilk şairler tezkiresidir.
- Harname (Şeyhi), 15.yy.da yazılmış hiciv türünde bir mesnevidir. (İlk fabl örneği)
- Şikâyetname, Fuzuli'nin maaşını alamadığı için yazdığı mektup türündeki eseridir.
- Nefi, 17.yy.da hiciv örneği "Siham-ı Kaza"; Nabi, aynı yüzyılda yazdığı, didaktik eser olan "Hayriyye" ile tanınır.
- Nedim ve Şeyh Galib hece ile de yazan divan şairleridir.
- Kâtip Çelebi "Cihannüma" (coğrafya), Keşfü'z-Zünun; Evliya Çelebi, Seyahatname; Naima, "Naima Tarihi" adlı eserleri yazan Divan edebiyatının nesir ustalarıdır.
- Takvim-i Vakayi (ilk resmî gazete), Ceride-i Havadis (ilk yarı resmî gazete), Tercüman-ı Ahval (ilk özel gazete), Şair Evlenmesi-Şinasi (ilk tiyatro), Telemak-Yusuf Kamil Paşa (ilk çeviri roman), Taaşuk-ı Talat ve Fitnat-Şemsettin Sami (ilk yerli roman), İntibah-Namık Kemal (ilk edebi roman), Cezmi-Namık Kemal (ilk tarihi roman), Araba Sevdası-Recaizade Mahmud Ekrem (ilk realist roman), Karabibik-Nabizade Nazım (köy konulu ilk eser), Letaif-i Rivayet-Ahmet Mithat (ilk öykü), Eylül-Mehmet Rauf (ilk psikolojik roman), Mai ve Siyah-Halit Ziya Uşaklıgil (Batılı anlamda ilk realist roman).
- Tanzimat romanında yanlış batılılaşma ve cariyelik en yaygın konulardır.
- Tanzimat şiirinde divan şiiri biçimleri kullanılmış, içerik değişmiştir.
- Namık Kemal hem tiyatro hem roman yazmış; ancak onu asıl tanıtan vatan temalı şiirleridir.
- Tahrib-i Harabat ve Takib, Namık Kemal'in Ziya Paşa için yazdığı eleştirilerdir.
- Ahmet Vefik Paşa, Moliere'den Cimri, Hastalık Hastası, Kibarlık Budalası gibi tiyatroları çevirmiştir.
- Ahmet Mithat Efendi'nin halka okuma zevkini aşılama düşüncesini Hüseyin Rahmi ve Halide Edip de sürdürmüştür.
- Edebiyatımızın ünlü sözlükleri; Divan-ü Lugati't-Türk, Muhakemetü'l-Lugateyn, Lehçe-i Osmanî ve Kamus-ı Türkî'dir.
- Tanzimat edebiyatı ikinci döneminde "sanat sanat için" anlayışına dönülerek, Servet-i Fünun edebiyatına hazırlık yapılır.
- R. Mahmut Ekrem "Güzel olan her şey şiire girebilir." diyerek Muallim Naci ile kafiye tartışmasını başlatır.
- A. Hamit Tarhan, Namık Kemal'in tiyatro anlayışının tersini savunur. Tiyatro tekniği iyi olmadığı için yazdığı tiyatrolar sahnelenemez.
- Edebiyatımızda ölüm temasıyla meşhur şairler; Abdülhak Hamit, Cahit Sıtkı, Yahya Kemal'dir.
- Servet-i Fünuncular beyit anlayışını kırarak nazımı nesre yaklaşırlar.
- Servet-i Fünun'da romanlar realizm ve natüralizmden; şiirler ise sembolizm ve parnasizmden etkelenir.
- Servet-i Fünun romanı, çevre olarak İstanbul'u, karakter olarak aydınları seçer.

- Tevfik Fikret, sanatının ikinci döneminde sanatı toplumun hizmetine sunar, hece ölçüsüyle yazdığı şiir kitabının ismi Şermin'dir.
- "Sis", Tevfik Fikret'in İstanbul'a hakaretlerle dolu şiiridir.
- Cenab Şahabettin, parnasizm ve sembolizmden etkilenmiş, bir şiirde birden çok aruz kalıbı kullanmıştır.
- H. Ziya Uşaklıgil, Balzac, Stendhal, Flaubert gibi realist yazarlardan etkilenmiş; Batılı anlamda ilk realist roman Mai ve Siyah'ı yazmıştır.
- H. Ziya'nın anı türündeki eserleri Kırk Yıl, Saray ve Ötesi'dir.
- Hüseyin Cahit Yalçın, "Edebiyat ve Hukuk" adlı makalesiyle Servet-i Fünun dergisinin kapanmasına neden olmuştur.
- Sürgüne gönderilen başlıca sanatçılar; Namık Kemal, H. Cahit Yalçın, Süleyman Nazif, Ziya Gökalp, şair Eşref, Refik Halit Karay'dır.
- Süleyman Nazif ve Ahmet Hikmet Müftüoğlu dil yönüyle -sırasıyla- Tanzimat ve Milli Edebiyata bağlılardır.
- Şık, Şıpsevdi, Mürebbiye, Metres, Kaynanam Nasıl Kudurdu Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın romanlarıdır.
- Ahmet Rasim, İstanbul'un günlük yaşantısını sade bir dille anlatan bağımsız yazarlardandır.
- Fecr-i Ati, Servet-i Fünun'u eleştirmesine rağmen onun "Sanat kişiseldir." anlayışını devam ettirmiştir.
- Milli Edebiyat, "Genç Kalemler" dergisinde yayımlanan "Yeni Lisan" adlı makaleyle 1911 yılında başlar.
- Milli Edebiyat bir yönüyle halk edebiyatına dönüşür.
- Ömer Seyfettin, mili ve tarihî konulu öyküleriyle tanınan yazardır.
- Edebiyatımızdaki ünlü öykücüler; H. Cahit Yalçın, Ömer Seyfettin, Memduh Şevket Esenal, Sait Faik Abasıyanık, Haldun Taner'dir.
- Ziya Gökalp, Türkçülüğün felsefesini yapmış, Milli Edebiyata düşünce yönüyle katkıda bulunmuştur.
- Kızıl Elma, Yeni Hayat, Altın Işık Ziya Gökalp'in şiir kitaplarıdır.
- Özel isimle anılan şairler; Sultanüş-Şuara (Şairler Sultanı)-Baki, Vatan Şairi- Namık Kemal, Şairi-i Azam-Abdülhak Hamit Tarhan, Bayrak Şairi-Arif Nihat Asya, Türk Şairi-Mehmet Emin Yurdakul'dur.
- Türk edebiyatının tarihini bilimsel açıdan işleyen Mehmet Fuat Köprülüdür.
- Edebiyat tarihi yazarları; M. Fuat Köprülü, Ahmet Hamdi Tanpınar, Ali Canip Yöntem'dir.
- Halide Edip Adivar, İngiliz edebiyatından etkilenir. Ateşten Gömlek, Vurun Kahpeye (Kuruluş Şavaşını işler); Sinekli Bakkal, Tatarcık (toplumsal konuları işler), Mor Salkımlı Sokak (hatıra) bazı eserleridir.
- Yakup Kadri Tanzimat'la Atatürk Türkiye'si arasındaki dönem ve kuşakların geçirdiği sosyal değişiklikleri ve bunalmaları işler. Tezli roman türünün ustasıdır. Kiralı Konak (kuşak çatışması), Sodom ve Gomore (işgal altındaki İstanbul'un olumsuz yanları), Yaban (Kurtuluş Savaşı ve köylü aydın uçurumunu işler), Ankara (Cumhuriyet'ten sonraki Ankara'nın üç dönemi) Nur Baba (Bektaşî tekkeleri) belli başlı eserleridir.
- Reşat Nuri Güntekin'in romanlarında yoğun bir Anadolu atmosferi vardır. Dili sade, karakterleri halktandır.

- Refik Halit Karay, sürgünde yazdığı Anadolu konulu eserleriyle tanınır. Sürgün, Yezidin Kızı, Bugünün Saraylısı (roman), Kirpinin Dedikleri, Memleket Hikâyeleri, Gurbet Hikâyeleri bazı eserleridir.
- Beş Hececiler Milli Edebiyatın devamı sayılır. Faruk Nafiz Çamlıbel, Enis Behiç Koryürek, Halit Fahri Ozansoy, Orhan Seyfi Orhon, Yusuf Ziya Ortaç bu akımın şairleridir.
- Faruk Nafiz Çamlıbel, aruzla da yazmıştır. Çoban Çeşmesi, Han Duvarları adlı şiirleri ünlüdür.
- Mehmet Akif Ersoy lirik-didaktik özellikteki şiirleriyle tanınır. Manzum hikâyecilikte ustadır. Safahat (yedi bölüm) ünlü eseridir.
- Ahmet Haşim sembolist şairdir. Şiirlerinde anlam kapalı, düzyazılarında dili yalındır. Bütün şiirlerini aruzla yazmış, Fecr-i Ati'den sonra bağımsız olarak sanat anlayışını devam ettirmiştir. Bazı eserleri; Pi-yale, Göl Saatleri, Gurabahane-i Laklakan.
- Yahya Kemal Beyatlı divan şiirine yeni yorum getirmiş, eski nazım biçimleriyle Batılı şiirler yazmıştır. Şiirlerinde sonsuzluğa erişme düşüncesi vardır. "Ok" şiirinin dışındaki bütün şiirlerini aruzla yazmıştır. Eserleri; Kendi Gök Kubbemiz, Eski Şiirin Rüzgârıyla, Aziz İstanbul.
- Yedi Meşaleciler, Beş Hececiler'i duygusallıkla suçlamışlar; ancak kendileri de sembolizmden etkilenmişlerdir. Z. Osman Saba, Yaşar Nabi, Muammer Lütfi Bahşi, Vasfi Mahir Kocatürk, Sabri Esat Siyavuşgil, Cevdet Kudret Solok, Kenan Hulusi Koray (Öykücü) sanatçılarıdır.
- Garip Akımı (I. Yeniciler) sanatsal anlatımdan, ölçü ve uyaktan kaçınmış sıradan insanların hayatlarını işlemiştir.
- II. Yeniciler, I. Yeni Hareketine tepki olarak ortaya çıkmışlardır. Şiirde anlam kapallığı savunmuşlar ve sürrealizmden etkilenmişlerdir. İlhan Berk, Cemal Süreyya, Edip Cansever, Ece Ayhan bazı temsilcileridir.
- Ahmet Hamdi Tanpınar, Yahya Kemal'in öğrencisidir. Şiirlerinde bilinçaltı, rüya ve zaman kavramı baskındır. Geçmişe özlem eserlerinin başlıca temasıdır. Huzur, Saatleri Ayarlama Enstitüsü, Beş Şehir bazı eserleridir.
- Ahmet Kutsi Tecer, Anadolu motiflerini işler. Dergâh ve Milli Mecmua'da eserleri yayınlanır. Koçyiğit Köroğlu, Köşebaşı bazı eserleridir. Ayrıca Aşık Vey-sel'i edebiyatımıza tanıtan sanatçıdır.
- Ahmet Muhip Diranas, "Fahriye Abla" adlı şiiriyle meşhurdur.
- Cahit Sıtkı Tarancı, ölüm, yalnızlık konularını işler. En çok bilinen şiirlerinden biri Otuz Beş Yaş'tır.
- Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın en ünlü eserlerinden biri "Üç Şehitler Destanı"dır. Eser yapay bir standır.
- Cahit Külebi; Birçok şiirinde noktalama işareti yoktur. Çocuk şiirleriyle tanınır. "Türk Mavisi" eserlerinden bir tanesidir.
- Nurullah Ataç; Deneme ve eleştirileriyle anılır. Devrik cümle anlayışını başarıyla uygulamıştır. "Günlerin Getirdiği, Karalama Defteri" bazı eserleridir.
- Gezi Yazısı Yazarlar; Evliya Çelebi (Seyahatname), Ahmet Haşim (Frankfurt Seyahatnamesi), Fahih Rıfkı Atay (Yolcu Defteri), Cenab Şahabettin (Hac Yolunda).

- Psikolojik roman; Zehra (İlk psikolojik roman denemesi - Nabizade Nazım), Eylül (Mehmet Rauf), Dokuzuncu Hariciye Koşuşu (Peyami Safa)
- Sait Faik Abasıyanık; Öykülerinde Adalar'ı, İstanbul'u ve sıradan insanı işler. Durum hikâyecisidir. Semaver, Sarnıç, Son Kuşlar bazı eserleridir.
- Necip Fazıl Kısakürek; metafizik problemleri hecenin gücüyle çok güzel anlatır. Şiir dışında tiyatro, öykü, araştırma gibi alanlarda da eserler vermiştir. Çile, Bir Adam Yaratmak bazı eserleridir.
- Halikarnas Balıkcısı (Cevat Şakir Kabaağaçlı); Balıkçıları ve denizi işler. Bodrum'un antik çağlarındaki ismini mahlas olarak kullanır.
- Kemal Tahir; Roman ve hikâyelerinin konusunu sistemin aksayan yönlerinden alır. Bozkırdaki Çiçek, Devlet Ana, Karılar Koşuşu, Esir Şehrin İnsanları bazı eserleridir.
- Bedri Rahmi Eyüboğlu; şair ve yazarlık dışında ressamdır. Karadut, Canım Anadolu bazı eserleridir.
- Tarık Buğra; İstiklal Savaşı'nın bilinmeyen yönlerine yeni yorumlar getirdi. Küçük Ağa, Osmancık, Siyah Kehribar, yarın Diye Bir Şey Yok bazı eserleridir.
- Yaşar Kemal; Çukurova ve Toroslardaki efsanelere dayalı, toprak kavgalarını işleyen roman ve hikâyeler yazmıştır. İnce Memed, Orta Direk, Sarı Sıcak, Teneke bazı eserleridir.
- Orhan Kemal; Köyden kente göç ve bu göçün son uçlarını işler. "72. Koşuş, Hanımın Çitliği" bazı eserleridir.
- Necati Cumalı; Ege Bölgesi'ndeki köylüyü işler. "Tütün Zamanı, Boş Beşik, Susuz Yaz" bazı eserleridir.
- Cemil Meriç; makale, deneme, eleştiri ustasıdır. Bu Ülke, Umrandan Uygurlığa, Kırk Ambar bazı eserleridir.
- Cengiz Aytmatov; Kırgız yazardır. Cemile, Gün Olur Asra Bedel, Selvi Boylum Al Yazmalım bazı eserleridir.
- Klasisizm, akıl ve sağduyuya önem verir. Latin ve Yunan kaynaklarına yönelen kuralcı, yüksek zümre edebiyatıdır. Moliere, Racine, La Fontaine klasik yazarlardandır.
- Romantizm, Klasisizm'e tepkidir. Kuralcılığı reddederek ulusal konulara yönelir. Zıtlıklar, ak-kara çatışması ve özellikle duygusalılık ön plandadır. Victor Hugo, Goethe bazı yazarlarıdır.
- Realizm, Romantizm'e tepkidir. Gerçekler gözleme dayalı olarak anlatılır. Balzac, Stendhal, Flaubert, Tolstoy, Dostoyevski ünlü temsilcileridir.
- Parnasizm, realizm'in şiire yansımasıdır. Sözcüklerle manzara çizilir.
- Sembolizm, kapalı şiir anlayışını savunan edebi akımdır.
- Natüralizm; Aşırı gerçekçiliktir. Olayların ortaya çıkışı neden sonuç ilişkisi deneylenerek anlatılır.
- Edebi akımların sıralanışı; Klasisizm, Romantizm, Realizm, Natüralizm (roman akımları); Parnasizm, Sembolizm, Sürrealizm (şiir akımları)
- Dünya edebiyatının tanınmış yazar ve eserlerinden bazıları; Shakespeare (Hamlet ve Otello), Cervantes (Don Kişot), Maksim Gorki (Ana), Montaigne (Denemeler), Schiller (William Tell), Dostoyevski (Suç ve Ceza), Tolstoy (Savaş ve Barış), Mark Twain (Tom Sawyer'in Maceraları)

- Klasik trajedide karakterler yüksek tabakadandır, konu mitolojiktir. Ölüm ve yaralanmalar sahnede gösterilmez. Üç birlik kuralı (zaman, mekân olay birliği) vardır.
- Klasik komedide kişiler halkın içinden, konular günlük yaşamdandır. Ölüm ve yaralanmalar sahnede gösterilir. Üç birlik kuralı vardır.
- Deneme, kişisel düşüncelerin kanıtlama amacı güdülmeden aktarıldığı; fıkra, günlük olayların sade bir dille yazıldığı; makale, tezlerin kanıtlanmaya çalışıldığı; eleştiri; bir eserin bilimsel temellere dayanılarak yorumlandığı yazın türleridir.
- Lirik şiir, coşkuların işlendiği; epik şiir, kahramanlık konularının işlendiği; pastoral şiir, kır ve çoban yaşamının işlendiği; dramatik şiir, acıklı durumların işlendiği; satirik şiir eleştirilerin işlendiği; didaktik şiir; öğreticiliğin işlendiği şiir türleridir.
- Redif, aynı görevli ekler ve aynı anlamlı sözcüklerdir. Uyaktan sonra gelir.
- Nurullah Ataç, Suut Kemal Yetkin, Sabahattin Eyüboğlu, Bacon, Montaigne ünlü deneme yazarlarıdır.
- Bir sözcüğün hem gerçek hem mecaz anlamda kullanılması kinaye sanatını doğurur.
- Hüsn-ü Talil sanatında olayın sebebi daha güzel bir nedene bağlanır.
- Bilinen bir konunun bilinmiyormuş gibi davranılması Tecahül-i arif sanatını doğurur.
- Sesteş sözcükler cinas sanatı yapar.
- İntak (konuşturma) sanatının olduğu her yerde teşhis vardır.
- Masal, evrensel; destan ulusal nitelikler taşır.
- Seci, düzyazıdaki ses benzerliğidir.
- Bir şairin bir şiirine aynı ölçü ve aynı uyakla yazılan şiirine nazire denir.
- İlyada (Yunan), Kalevala (Fin), Nibelungen (Alman), Ramayana (Hint), Şehname (Fars) dünyaca tanınmış destanlardır.
- Şarkı, tuyuğ, rubai dördlüklerle yazılan divan şiiri nazım şekilleridir.
- Dilinin ağır oluşu ve yüksek zümreye yönelişi Divan edebiyatı ile Servet- Fünun'un ortak özellikleridir.
- Ağır ve sanatlı anlatım, sembollerle duyguları anlatma biçimine Sebki Hindi denir. Sebki Hindi divan edebiyatında kabul edilen bir anlayıştır.
- Dacameron hikâyeleri (Boccaccio) dünyanın ilk hikâyeleridir.
- Aiskhlos, Sophokles, Euripides, Aristopanes eski Yunan edebiyatının tiyatro ustalarıdır.